

καθ' ἡμᾶς Δῆμου καταγόμενοι θέλουσι προσέλθει πρὸς κατάταξιν εἰς τὸ ἐνταῦθα ἔδρεϋον Ἴον Σύνταγμα Πεζικοῦ. Οἱ κατοικοῦντες δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ καθ' ἡμᾶς Δῆμου καὶ καταγόμενοι οἱ μὲν ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος θὰ καταταγῶσιν εἰς τὸ Ἴον Σύν-

ταγμα Πεζικοῦ, οἱ δὲ ἐκ τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸ Ἰον Πεζικὸν Σύνταγμα καὶ οἱ ἐκ τῶν λοιπῶν μερῶν εἰς τὸ 34ον Σύνταγμα Πεζικοῦ.

Ὁ Δημαρχῶν
Σπυ. Πάσης

Ὁ Δημοτ. Στρατολόγος
Ἄρ. Μαγαβελάνης

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΛΑΪ' ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

6.—

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΧΤΝΟΠΩΡΟ

1.

— Ξεράθηκε τῆς ζωῆς μας τὸ δέντρο, Ἀλίκη. Στὸ χυνόπωρο πέσαμε. Τὰ φύλλα σωροδραχιάζονται ἀπὸ τὰ κλαδιὰ καὶ σκεπάζουσι τὴ γῆς καὶ τὸ σκοινὶ μας ἀρχίνησε πιά νὰ κονταίνει. Κι ἔμωζ τί κάναμε; Πῶς τὰ σπικταλήσαμε τὰ νιάτα μας; Μὲ τί φουρτούνε παράσαμε τὴν ἀνοιξὴ καὶ τὸ κατακαλόκαιρο;

Αὐτὰ συλλογιζότανε ὁ Παῦλος ἕνα δειλινὸ πού ἡ Ἀλίκη εἶχε γείρει τὸ κεφάλι τῆς στὰ γόνατά του καὶ τῆς χάιδευε τὰ μαλλιά καὶ ἔδλεπε μὲ θλίψη τίς ἀσημένιες τρίχες πού εἶχαν ἀρχινήσει νὰ πληθαίνουσι.

— Γεράσαμε, Ἀλίκη! τῆς εἶπε.

— Μὴ μοῦ τὸ λές, κημέμε! Τὰ τρέμω τὰ γηραιατά!...

Καὶ σὰ νὰ τὴν τρόμαξε ἡ σκέψη αὐτή, ἔκλεισε τὰ μάτια τῆς καὶ σιγὰ σιγὰ ἀποκοιμήθηκε, ἐκεῖ, καθὼς εἶχε τὸ κεφάλι τῆς ἀκουμπησμένο στὰ γόνατά του.

Καθόντουσαν σ' ἕνα μεγάλο κοριντόρι τοῦ σπιτιοῦ τους, τζαμόφραχτο ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, τὴ δυσμικὴ πούδλεπε στὴν αὐλίτσα τὴ δική τους καὶ σ' ἕνα περιδῶλι μεγαλούτσικο τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ. Δὲν εἶχε βγεῖ ὁ Παῦλος ὄξω, ὅστερ' ἀπὸ τὸ φαή. Ἔτσι μὲ τὴν ἀνοιξιὰτικὴ λιχνάδα τοῦ Νοέβρη, στρώθηκε στὴ δουλιὰ, σ' ἕνα τραπεζάκι πού τῶγε φέρει στὸ κοριντόρι. Ἐγραφε ἕνα μεγάλο του ρομάντζο. Ἡ Ἀλίκη καθόνταν ἀντικρὺ του, σ' ἕνα καναπεδάκι, καὶ κεντούσε, κι ἔταν ὁ Παῦλος, κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλιὰ πῆγε καὶ κάθισε κοντὰ τῆς, ἔγειρε πάνου στὰ γόνατά του τὸ κεφάλι τῆς, ζαλισμένη ἀπὸ τὸν ἥλιο πού τὴ χτυποῦσε κατακέφαλα τόσην ὥρα.

Ἡ Ἀλίκη κοιμότανε. Ἡ ματιὰ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Παύλου ταξιδεύανε πάνου στὴς κορφὰς τῶ γυμνωμένων κλαδιῶν τοῦ γειτονικοῦ κήπου. Ὁ ἥλιος ἔγερνε στὴ δύση του.

— Ἔτσι κ' ἡ δικὴ μας ἡ ζωὴ στὸ βασιλεμά τῆς

τραδιάει! συλλογιζότανε. Σήμερ' αὔριο θὰ δουλιάζει κι ὁ δικός μας ἥλιος στὸ ἄπειρο καὶ θὰ μᾶς σκεπάζει ἡ νύχτα ἢ αἰώνια!

Κι ἀναστένναξε. Κι ἔταν ἡ ματιὰ του, ἀφίνοντας τίς κορφὰς τῶν κλαδιῶν, ἔπεσε κατὰ τὴ γῆς καὶ τὴν εἶδε στρωμένη μὲ φύλλα ξερά καὶ κίτρινασμένα, ἀναστένναξε γιὰ δευτέρη φορὰ, πῶς βχθιὰ καὶ πῶς πονεμένα τῶρα.

Ἡ Ἀλίκη ἀνοιξε τὰ μάτια τῆς κι ἀνσήμερως τὸ κεφάλι τῆς.

— Τὸν πῆρες! τῆς εἶπε.

— Ναι, λίγο. Καὶ σύ;

— Ἐγὼ συλλογιζόμουν...

— Κημιὰ ἐρωμένη σου;

— Μπορεῖ!... Καὶ στὸ στόμα του, στὴν ἀριστερὴ γωνιά, ἀπλώθηκε τὸ συνειθισμένο του ἀλκροχαμόγελο πού τῶγε ἀπὸ τὰ μικράτα του, στὴν ἀρχὴ σὰ χαμόγελο πίκρας, καὶ πού σιγὰ σιγὰ οἱ φουρτούνες τῆς ζωῆς τοῦ τὸ μεταβάλλανε σὲ χαμόγελο σαρκασμοῦ. Τὸ χαμόγελο αὐτὸ ἄμα τῶδλεπε ἡ Ἀλίκη δαμιονιζότανε. Τούτη μὴ φορὰ δὲν τὸ εἶδε κ' ἔτσι χαμογέλασε σὰν ὁ Παῦλος τῆς εἶπε πῶς μπορεῖ νὰ συλλογιζότανε κημιὰ του ἐρωμένη.

— Ποιὰ σὲ κοιτάζει; τῶρα, κημέμε Παῦλο! τοῦ εἶπε. Ἔτσι πού κατάντησες!

— Φυσικά! Ἔτσι πού κατάντησα!

Καὶ γιὰ δευτέρη φορὰ τὸ χαμόγελο τοῦ σαρκασμοῦ φώτισε τὰ χεῖλια του.

Τούτη τὴ φορὰ ἡ Ἀλίκη τὸ εἶδε, μὰ δὲ θύμωσε. Μόνο τοῦ εἶπε μὲ παράπονο:

— Ὅλο καὶ κοροϊδεύεις ἐσὺ!...

— Ναι! τῆς ἀποκρίθηκε. Ἡ ζωὴ, δλέπει, μούδωσε τὸ μεγαλύτερο δῶρο τῆς, τὴν εἰρωνεῖα!...

Αὐτ' εἶτανε ἡ ἀλήθεια. Ἀπὸ τὴν πάλιν τῆς ζωῆς, ἀπὸ τίς φουρτούνες, ἀπὸ τίς λογῆς ἀπογοήτεψες πού δοκίμασε καὶ πού δοκίμαζε, εἶχε πάρει τὴν εἰρωνεῖα. Μιὰ εἰρωνεῖα ξώφερση, φαινομενικὰ. Στὰ δάθη τῆς ψυχῆς του, τὰ πλημμυρισμένα ἀπὸ λυριισμό, ζῶσαν

Ελα τὰ εὐγενικά αίσθηματὰ. Ἐλες οἱ φωτεινὲς σκέψεις, ἔλα τὰ μεγάλα ὄνειρατα—ἀκόμῃ κ' οἱ ἀπογοήτευσις οἱ μεγάλες ζούσανε καί.

Μὰ πούσε νὰν τὰ εἶπες ἐπ' αὐτὰ: Ἦ Ἄλκιη, μάλιστα λιγότερο ἀπὸ κάθε ἄλλοι. Ὅχι μόνο γιατί πάσιζε πάντα ἐπιμονὰ νὰ κρύβει ἀπ' ἄλλους τὸ μέγα πλοῦτος· του καί νὰ ἐκδηλώνεται πάντα ἀνάποδα, σαρκάζοντας ἔλα καὶ φανερώνοντας πάντα μὲ μάσκα κάθε του συναίστημα, μὰ καὶ γιατί, ὅπως εἶναι κανόνας ἀπκράδματος στὴ ζωὴ, ὅσοι βρίσκονται σιμώτερα μας, καίνοι καὶ περισσότερο μὰ; πικραγνωρίζουνα.

Τῆς τὸλεγε συχνά:

— Ἐμεῖς οἱ δύο μας ζήσαμε τόσο χρόνια μαζί, μπορεῖ νὰ ζήσουμε κι ἄλλα τόσα, μὰ μιὰ μέρα θὰ σφίξουμε τὸ χέρι καὶ θὰ τραδηήσουμε γιὰ τὸ μεγάλο τὸ ταξίδι, σὰ δύο ξένοι, σὰ δύο ἄγνωστοι, εἴχως νάχει γνωρίσει ὁ ἓνας τὸν ἄλλοι!..

— Ἐσὺ μπορεῖ! τοῦ ἀτακρινότανε. Μὰ ἐγὼ σὲ ξέρω καλά... κατακκά!..

— Μὰ ξέρεις!..

Καὶ τὸλεγε αὐτὰ, ὄχι χαμογελώντας εἰρωνικά, μὰ μὲ πόνο, κουνώντας θλιμμένα τὸ κεφάλι του.

Μὰ μήπως δοκίμασε κι αὐτὸς ποτὲ νὰν τῆς δεῖξει ποιὸς εἶναι; Ὅλο καὶ τῆς κρυδόντανε πεισματικά, ἐπιμονα. Κι ἀπαιτοῦσε ἀπὸ μιὰν ἀδύνατη γυναίκα, πού ἀναθράφηκε μέγα σ' ἓνα σπίτι καταραχιασμένο ἀπὸ πρόληψες κοινωνικῆς, μουχλιασμένες, καὶ πού τὴν εἶχε πάρει τῆ ζωὴ ἀπὸ τὴ συνειθισμένη, τὴ νοικοκυρστικὴ μεριά, ἀπαιτοῦσε ἀπ' αὐτὴ τὴ γυναίκα νὰ πικραμερίσει μὲ τὰ δύναμα τὰ χέρια τῆς, ἔλα τὰ ἐξωτερικά, τὰ πλαστὰ σημάδια τοῦ χαραχτήρα του, καὶ νὰ δουτῆξει στὰ δάθια τῆς ψυχῆς του νὰ βρεῖ τὸ πετράδι: τὸ ξετίμητο. Ἡράκλειο ἔργο τῆς ζητοῦσε, εἴχως νὰν τὴ βοηθήσει καθόλου σ' αὐτό!

Κ' ἔτσι μιὰ μέρα, ὕστερ' ἀπὸ νὰ μικροκαυγαδάκι, ἀπὸ τὰ συνειθισμένα τους, ὅταν ἡ Ἄλκιη καταριότανε τὴ μοῖρα τῆς πού τὴν κατάρτεξε ἀπὸ μιᾶς κι ἀρχῆς καὶ τὴν ἐμπλεξε μὲ τέτιον ἄθρωπο, τῆς εἶπε συμπωνώντας τὴ στ' ἀληθινά:

— Ἐχεις δίκιο!.. Ἀδικήθηκες ποῦμπλεξες μαζί μου, πού μὲ πῆρες ἄντρα σου!..

— Θὰ μοῦ πεῖς τώρα πὼς ἀδικήθηκες καὶ σὺ πού μὲ πῆρες!.. Περιμένω νὰν τὰκούσω κι αὐτό! τοῦ εἶπε νευρικά κι αὐτῆ.

— Ἐμένα ἄσε με! Μὴ μὲ λογαριάξεις ἐμένα! τῆς ἀποκρίθηκε θλιμμένα καὶ τὸ συνειθισμένο του χαμόγελο ἀνθισέ καὶ πάλι στὰ χεῖλη του.

2.

Ἀπὸ τὰ δύο του τὰ κορίτσια ὁ Παῦλος τὴ μικρότερη, τὴ Θούλα, τὴν ἀγαποῦσε περισσότερο, τὴ λάτρευε. Ὅχι πὼς δὲν ἀγαποῦσε καὶ τὴν Ἄννα, μὰ ἡ Θούλα τοῦ μιλοῦσε περισσότερο στὴν ψυχὴ του, εἶτανε ἡ ἀδυναμία του.

Ἡ Ἄννα ἐρχότανε κάπως σοβαρώτερη, πού ἐσωτερικιά, μὰ ἡ ψυχὴ τῆς Θούλας εἶτανε πέρα πέρα τραγοῦδι. Εἶτανε τόσο διαχυτικὴ καὶ τόσο αἰταντικὴ, πού πολλές φορές ὁ Παῦλος βυθίζετανε σὲ ἐκστασι, μπροστὰ τῆς, μεθοῦσε μὲ τὰ λόγια τῆς, σαγηνεύετανε μὲ τὰ φροσίματα τῆς τόσο πού ἡ ψυχὴ του ἔκλαιγε ἀπὸ τρυφεράδα κι ἀπὸ συγκίνησι μπροστὰ στὸ θεῖο αὐτὸ πλάσμα. Τὸλεγε πολλές φορές:

— Ἄ θέλω νὰ ζήσω, τὸ θέλω περισσότερο γιὰ νὰ χαίρωμαι τὴ Θούλα, νὰκούω τὸ τραγοῦδι τῆς.

Γιατ' ἡ φωνὴ τῆς τραγοῦδι εἶτανε καὶ τὸ χᾶδι τῆς μουσικὴ ἀπόκοσμη. Ἡ προτίμησή του αὐτὴ στὴ Θούλα δὲν πείραζε τὴν Ἄλκιη, μὰ εἴτε καὶ τὴν Ἄννα πείραζε. Τὲ ἐναντίο, τὸ χαϊρόντουσαν κ' οἱ δύο αὐτό, γιατί ὅλοι τους στὸ σπίτι στὴ Θούλα εἶτανε τὰ πρωταῖα, ἀναγνωρίζανε τὴν ψυχικὴ τῆς ὑπεροχὴ. Ἡ Ἄλκιη τῶρισε καλὰ αὐτὸ μιὰ φορά:

— Ὅ,τι εὐγενικὸ κι ὠραῖο μπορεῖ νάχουμε μέσα στὴν ψυχὴ μας, Παῦλο, ἐγὼ καὶ σὺ, ἡ Θούλα μὰς τὸ πῆρε. Καὶ καμαρώνοντας τὴν πολλές φορές λέω: Γιὰ νάναί ἔτσι καλὸ τὸ παιδί μου, δὲ θάμαι κικὴ καὶ γῶ!

Ἡ Ἄλκιη, μὲ τὸν καιρό, δέχτηκε, ἀνωθὰ τῆς κι ἀθέλγητα, τὴν ἐπίδρασι τοῦ Παύλου, πάντα σὲ μέτριον βαθμό, μὰ ὅπως ὅποτε τὴ δέχτηκε. Ἀρχίγησε νὰ δλέπει κι αὐτὴ κάπως ξαστερότερα τὴ ζωὴ, νὰ φιλοσοφεῖ πάνω στὰ πράματα, νὰ αἰστάνεται: τὸ κάθε τι ἀληθινώτερα. Ὁ σπόρος τῆς λευτεριάς, φαίνεται, βρισκότανε στὴν ψυχὴ τῆς μέσα, ἀπὸ φυσικὸ τῆς, κι ὁ σπόρος αὐτὸς, σιγὰ σιγὰ, μὲ τὴν καθημερινὴ καλλιέργεια, ἔπικσε καὶ φούντωσε. Γιὰ τοῦτο δρέθηκε σύφωνα μὲ τὸν ἄντρα τῆς νὰ δώσουνε στὰ παιδιὰ τους μόρφωσι τέτια πού νὰ μπορέσουνε μιὰ μέρα νὰ ζήσουνε μὲ τὴν ἐργασία τους: λεύτερα κι ἀνεξάρτητα.

— Καὶ μακριὰ ἀπὸ πικντρεῖς! ἔλεγε συχνά. Τὰ πρόκοψα ἐγὼ μὲ τὴν πικντρεῖά μου γιὰ νὰ θέλω νὰ σκλαδῶσω καὶ τὰ κορίτσια μου!

Μιὰ λύπη μονάχα εἶχε, πού τὴ συμμερίζετανε κι ὁ Παῦλος:

— Γιὰ τὴν Ἄννα δὲ μὲ νοιάζει. Εἶναι σοβαρὸ κορίτσι, κάπως ψυχρὸ καὶ μετρημένο. Αὐτὴ δὲ θὰ κικεμπλέξει ποτέ, εἶμαι σίγουρη. Μὰ γιὰ τὴ Θούλα τρέμω. Ἐτσι αἰσταντικὴ πούναί, θὰν τὴ κάψει καμιά μέρα ἡ ἀγάπη...

Ἐτρεψε κι ὁ Παῦλος γι' αὐτό. Μὰ πάλι παρηγοριότανε μοναχὸς του:

— Σώνει νὰγαπήσει κανέναν πού νὰν τῆς ἀξίξει, ἔλεγε. Τότε γιατί θὰ καεῖ; Τὸ ἐναντίο, θὰ κάνει ἓναν ἄθρωπο τρισευτυχισμένο...

Ἡ Ἄννα εἶτανε δεχοχτῶ χρονῶν. Εἶχε ἀπὸ δύο χρόνια παρατήσει τὸ σχολεῖο καὶ πήγγεινε στὸ Ὡδεῖο, μαθαίνοντας πιάνο γιὰ ἐπάγγελμα, ὄχι λούσο. Θὰ δούλευε καὶ θὰ ζοῦσε μ' αὐτό. Δυὸ χρόνια μικρότερη τῆς ἡ Θούλα, ξακολουθοῦσε νὰ πηγαίνει στὸ

σκολειό, μὴ ὁ κρυφός της πόθος εἶτανε, καὶ τὸν εἶχε ξεμυστηρευτεῖ τοῦ πατέρα της, γ' ἀνεβεί μιά μέρα στὴ σκηνή. Ἡ Ἀλίκη οὔτε ἤθελε νὰν τὰκούσει τέτοιο πράμα. Θεατρίνα θὰ τὴν κάνω τὴν κόρη μου; Μὰ ὁ Παῦλος, ἄξὸν ποῦ χαϊρότανε νὰκούσει τὴ Θούλα του νὰ μιλάει ἔτσι. εἶχε καὶ τὴν ἰδέα, πῶς τὸ παιδί θὰ τραδίξει ἐκεῖ ποῦ τὸ σπρώχνει ἡ κλίση του, καὶ δὲν ἔχει καμιὰ σημασία ἂν ἄρῃται ἢ ὄχι τοῦτο στὸ γονιό.

— Σώνει νὰ θέλει νὰ γίνει κάτι τὸ παιδί, κι αὐτὸ εἶναι ἀρκετὴ ἱκανοποίηση γιὰ τὸ γονιό. Τὰ παρκαπῶνου δὲν εἶναι δική του δουλιὰ! ἔλεγε.

Καὶ συλλογιζότανε τὸν ἑαυτό του. Νά, δικηγόρο τονὲ σπουδάσκανε, μὰ δικηγόρος δὲν ἔγινε. Κάθε ἄλλο. Ἀκολούθησε τὴν κλίση του, τὸ δρόμο του, στὸ πείσμα καὶ τῆς μάννας του καὶ τῆς γυναίκας του ἀκόμα. Γιατί λοιπὸν νὰ μὴ γίνει Θεατρίνα καὶ ἡ Θούλα του, ἂν τῆς ἄρεσε αὐτό;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς μεγαλώνοντας τὰ κορίτσια φέρανε κάπια γαλήνη στ' ἀντρόγυνο. Οἱ μικροκαυγάδες ἀραιώσκανε, κι ἂν καμιὰ φορὰ, συζητώντας τίποτα μπροστὰ στὰ κορίτσια, στὸ τραπέζι, ξεχνιόντουσαν κι ἀρχινούσανε τὴ γκρίνια, ἡ Ἄννα μὲ μιά αὐστηρή ματιά ἢ μὲ καμιὰ λιγόλογη καὶ στοχαστικὴ παρατήρηση, καὶ ἡ Θούλα μὲ τὰ καστὰνὰ της μάτις ποῦ βουρκώνανε μεμιὰς, τοὺς φέρνανε σὲ συνκίστηση τῆς θέσης της καὶ τοὺς εἰρηγεύανε... Ἡ γκρίνια τέλιωνε μὲ χωρατὰ καὶ τὸ πρόσκιρο τὰγγίεμα μὲ ἀγάπη.

Μὰ δὲν τὸ χρωστούσανε αὐτὸ μοναχὰ στὰ κορίτσια τους. Τὸ χρωστούσανε καὶ στὴν πείρα τῆς ζωῆς. Ὀριμασμένος ἀπὸ τὴ σκέψη καὶ ἀπὸ τὴ μελέτη ὁ Παῦλος, μαστωμένος πιά, τότε μάλιστα, ἀργά, στὸ χυνοπώρικσμα τῆς ζωῆς του, τὸ εἶδε πῶς πολλὰς φορὰς καὶ σὲ πολλὰ εἶχε ἀδικήσει τὴ γυναίκα του. Τὴν ἔκρινε πάντα μὲ τὸ μέτρο τοῦ ἐγωῖσμου του. Τὴ θεώρησε ὄργανό του πάντα, τὴ ζωὴ της γιὰ συμπλήρωμα τῆς δικῆς του τῆς ζωῆς τὴν ἤθελε. Ἐφτάσε μάλιστα κάποτε, στὰ πρώτα χρόνια τῆς παντρειάς του, νὰ εὐχεται καὶ νὰ ποθεῖ καὶ τὸ θάνατό της γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ζήσει αὐτὸς ἀνετώτερα.

Τώρα τὸ εἶδε πῶς εἶχε κι αὐτὴ δικαίωμα τῆ ζωῆς, πῶς εἶχε δικαίωμα νὰ ζεῖ ὅπως ἤθελε καὶ νὰ στενοχωριέται καὶ νὰ λυώνει ποῦ δὲν τῆς τὴν ἔκανε τὴ ζωὴ της τέτοια ποῦ τὴ λχταροῦσε αὐτή. Τὴν ψυχὴ του τώρα πιά τὴν κυβερνοῦσε ἡ Δικαιοσύνη καὶ στὴ ζουγαριὰ τους πᾶνου ἔδραζε καὶ τίς δικῆς του ἀναποδιές. Ἔτσι πιά ἔφτασε στὴν καθαρὸ ἑξάγνιση κ' ἔτσι μπορούσε νὰ βλέπει τὸν ἑαυτό του θερρετά, κατὰματα, δίχως νὰν τονὲ ντρέπεται.

— Δὲ συμφωνῶ σὲ πολλὰ μὲ τὴ γυναίκα μου, συλλογιζότανε, μὰ δὲ συμφωνεῖ κι αὐτὴ σὲ πολλὰ μαζὶ μου. Γιατί λοιπὸν νὰ τὴν καταδικάζω ἀδικα, κι ἀδικα νὰ τὴν τυραννῶ! Σώνει ποῦ συμφωνοῦμε πιά στὸ μεγάλο τὸ ζήτημα, στὸ ζήτημα τῶν παιδιῶν. Τί ἄλλο θέλω;

Κ' ἔτσι, ὅσο τράνευε ἡ σκέψη του κι' ὅσο τὰ φιλοσοφικίνιζε τὰ πράματα, ἔφτασε στὸ σίγουρο συμπέρασμα, τὸ καλοχώνεψε, πῶς ἡ γυναίκα του κι αὐτὸς πρέπει νάναὶ δῶ κ' ἀμπρός δυὸ καλοὶ σύνοικοι.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ἐνωθήκαν ἀπὸ ἔρωτα. Μὰ ὁ ἔρωτας τους, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀρχὴ μάλιστα, ἔπθε τέτοιους θεινούς κλυδωνισμούς, οἱ χραχητῆρες τους ἀμέσως ὕστερ' ἀπὸ τὸ γάμο φανερώσανε τέτοια τραγικὴ ἀσυφωνία, ποῦ ὁ ἔρωτάς τους εἶτανε ἀδύνατο νὰ ζήσει γιὰ πάντα. Πρώτη τὸ εἶδε ἡ γυναίκα του αὐτὸ καὶ μὲ τὴν ἄγρια κι ἀμελιχτῆ εὐλιχρίνεια ποῦ εἶχε τοῦ τὸ μολόγησε μιά μέρα:

— Ἐρωτα δὲν μπορῶ νὰ σούχω πιά. Σούχω στοργή, σούχω πόνο, σὲ θερρῶ κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ μου ἂν πεθάνεις, τὸ ξέρω, δὲ θὰ μπορέσω οὔτε μιά μέρα νὰ ζήσω. Μὰ μόνο τόσο... περισσότερο μὴ μοῦ ζητάς.

— Ἐγὼ ὅμως σ' ἀγαπῶ.

— Μὴ λές ψέματα!

— Σοῦ τ' ἐρχίζομαι...

Τότε γελᾶς τὸν ἑαυτό σου. Γιατί ζέτασε θαλίτερα τὸν ἑαυτό σου, γιὰ ἀνάλυσε τὸ ὅτι αἰστανεσαι γιὰ μένα, καὶ θὰ ἰδεῖς πῶς θὰ φεύγεις στὸ δικό μου τὸ συμπέρασμα!

Ὁ Παῦλος τὰ συλλογιζότανε καὶ τὰ ξανασυλλογιζότανε τὰ λόγια τῆς Ἀλίκης καὶ τὰ ἔβριχε σωστά, ἀλοίμονο, περισσότερο κι ἀπὸ σωστά. Ὁ ἔρωτας εἶχε πεθάνει: στὴν ψυχὴ τους ἀπὸ χρόνια, κι ἔσο κι ἂν τονὲ λχταρούσανε τὸν ἔρωτα κ' οἱ δύο τους, σὲν ἄνθρωποι αἰσταντικοὶ ποῦ εἴντουσαν, τὸ εἶδανε μὲ θλίψη τους δαχὰ πῶς τοὺς εἶτανε γκαμένο τὴποῦ ἄλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς τους νὰν τὰ περάσουνε πᾶνω στὴ στάχτη τῆς ἀγάπης τους.

Καὶ δὲν ἔφερε τὴν προαιμικρότερη ἀντιλογία ἢ Ἀλίκη, μὰ συμφώνησε πέρα πέρα μαζὶ του. σὰ μιά μέρα τῆς εἶπε:

— Ἄ γνωρίζομαστε σήμερα κι ἂν ἀγαπίομαστε, δὲ θὰ κάναμε τὴ μεγάλη ἀνοησία νὰ παντρευτοῦμε ποτέ! Πήγαμε, δλέπει, καὶ θάψαμε σὲν ἡλίθιοι τὸν ἔρωτα μὲ τὸ γάμο πρὶν καλὰ καλὰ τονὲ χροῦμα!

3.

Ἡ λύπη του γιὰ τὸ χαμένο ἔρωτά του στάθηκε ἀκόμα μεγαλύτερη σὰ γνωρίστηκε μὲ τὴ Λίνα. Στὰ δημοσιογραφικὰ γραφεῖα ποῦ σύγκριζε καὶ στοὺς φιλολογικὸς κύκλους ποῦ ἀνακλιεῦσανε σκεπτικῆ με τὸν Πέτρο Σπαθίδη, ἔνα νέο ἴταμε εἰσοσιπέντε χρονῶνα, ποῦ γράφε θαλιοτόχαστες κριτικῆς, πᾶνου σὲ λογιῆς κοινωνικὰ καὶ φιλολογικὰ ζητήματα, σὲς ἐφημερίδες καὶ στὰ περιοδικὰ μὲ ψευτόνομα. Ὁ Σπαθίδης εἶταν ἀπὸ κείνους τοὺς διαλεχτοὺς ἀθρώπους, ποῦ μὲ τίς ἔντονες γραμμῆς τοῦ προσώπου τους καὶ μὲ τὰ λόγια τους τὰ στοχαστικὰ κάνουν ἐντύπωση, ἀμέσως ἀπὸ τὴν πρώτη γνωριμιὰ καὶ γενῶνε τὴν ἐμπιστοσύνη. Δικηγόροῦσε κιάνα κι ὁ Παῦλος τοῦ

είχε αναθέσει και μια δουλιά του δικαστική που του την έφερε σε κλώ και γλήγορο τέλος. Έτσι, αν και τους χωρίζανε τα χρόνια, δεν άργήτανε να συνδεθούν στενά, να γίνουν φίλοι αχώριστοι.

Ένα μεσημέρι του είπε ο Πέτρος:

— Έρχεται το βράδι να φάμε στο σπίτι; Θα γνωριστείς έτσι και με τη γυναίκα μου!

Ο Παύλος δέχτηκε. Είχε ακουστά πως ο Σταβίλης συζούσε με μια κοπέλλα, μα δίχως να την έχει στεφανώσει, και να, ο λόγος που δεν προειδοποίησε τη γυναίκα του πως θα λείψει το βράδι. Μόνο της θούλας της είπε:

— Θα φάω το βράδι έξω με κάποιο φίλο μου και κοιτάξε νάν τα μπαλώσεις μήπως άρχινήσει ή μητέρα σου και πάλι τις φωνές!

Ο Πέτρος καθότανε έξω λίγο, πίσω από τους στρατώνες του Πυροβολικού, σ' ένα σπιτάκι μικρό μα κόμοδο κι άπομονωμένο, στα χωράφια. Πήρανε άμαξι και πήγανε. Μόλις μπήκανε μέσα και του σύστησε ο Πέτρος τη γυναίκα του, μια κοπέλλα καστανή κι άψηλόκορμη, ήτανε είκοσι χρονών, έμορφη και γελαστή, ο Παύλος ταράχτηκε. Τα μουσείδια της κάτω άβριτο του θυμίσανε, μα δεν μπορούσε καλά καλά νάν το συλλάξει. Με ποιά μοιάζει; Μα να, που ή ίδια ή κοπέλλα, του τό ξεδιάλινε. Σάν άκουσε τ'ονόμα του, το άσφιξε θεμεκ το χέρι και τούπε:

— Είταστε ο κ. Παύλος Κοτραμάς; Μα σάς γνωρίζω!

— Τονέ γνωρίζεις, Λίνα; τη ρώτησε ο Πέτρος.

— Ναι, τονέ μελετούσε συχνά ή μακκρίτσια ή μητέρα μου!

Τώρα ήρθε και ή άράδα του Παύλου να ρωτήσει:

— Η μητέρα σας;

— Ναι! ήρθατε μια φορά σπίτι, ύστερ' από το γάμο σας, μα πού να θυμάστε! Είχανε μικρή τότε, ήτανε τριών χρονών, μα μου τότε άργότερα ή μητέρα μου πού ήρθατε.

Και τούτε πως είνε κόρη της Μαριγούλας, της παιδικής του φίλης, που πέθανε πρό τρία χρόνια, στάν 'Ευαγγελισμό, από άγχείρωση που της κάμανε στα νεφρά. Πώς ταρνανήθηκε ή καμένη, πολύ στη ζωή, δουλεύοντας νύχτα μέρα για νάν τη μαγάλώσει, νάν τη σπουδάσει. Και τώρα που μαγάλωσε πιά και θα μπορούσε να κάθεται και να ξεκουραστεί, να, πού ή άτυχη πέθανε.

Και τούλεγε αυτά με μάτια βουρκαμμένα. Κι ο Παύλος που δέ χόρτικνε να την κοιτάξει και πού έσο την κοιτάζε ξυπουόσαν οι παιδικές του θύμησης και θάρροσε πού έδλεπε τη Μαριγούλα δλοζώντανη, μπροστά του, τόσο πού της έφερε, ζήτησε χαμογελώντας την άδεια από τον Πέτρο κ' έσκυψε νάν τη φιλήσει στο μέτωπο.

Από κείνη τη στιγμή ριζωσε μέσα στην ψυχή του ή πεπείθηση πως με τη Λίνα δέ θάν τους χώριζε πιά παρά ο θάνατος. Άρχισε μάλιστα νάν της μιλάει σ' ένικό, κι άπαίτησε νάν τού μιλάει κι αυτή τό ίδιο:

— Ήρεις, Πέτρο, τόν κάνουμε και κουμπάρο; Τ' άγοράκι μας τ'έχουμε άκόμα άβάφριτο...

— Ά θέλει! είπε ο Πέτρος.

— Και ρωτάς; πρόστισε ο Παύλος καταχαρούμενος. Τι χαρά πού θα την κάνει ή γυναίκα μου!... Την άγαπούσε τόσο τη μητέρα σου, Λίνα!...

Τη νύχτα κείνη, κάτω από τη ζεστή φωλιά της άγάπης, ο Παύλος ένιωσε εύτυχη άπόλυτη, ν' άπλώνεται στην ψυχή του. Κάτι τούλεγε πως βρήκε το λιμάνι τό άπάνεμο, πού χρόνια τώρα τ'άποζητούσε, τό

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΝΕΟΝ ΜΕΓΑ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΑΝΤΑ 5 %

Λι' όνομαστικόν κεφάλαιον . . . . . Φρ. 100.—

Θά καταβληθούν υπό του άγοραστού . . . . . » 87.50

Ήτσι πρός 88 1)4 περίπου του φράγκου . . . . . Δρ. 77.20

Αί Δρ. 77 20 θά φέρουν Φρ. 5.— τόκον έτησίως

Τό Δάνειον τούτο ήάφομοιοϋται τελείως πρός τό προηγούμενον της 25 Νοεμβρίου 1915, ούδινος αί όμολογίαί τιμώνται σήμερα Φρ. 90.

Αί έγγραφαι άρχονται έν Γαλλία τη 22 Σεπτεμβρίου)5 Οκτωβρίου και έν Έλλάδι από σήμερα, 12 Σεπτεμβρίου, παρά τη Λ α ι κ ή Τ ρ α π έ ζ η έν Αθήναις και Πειραιεί και παρά τοίς άνταποκριτοίς αυτής έν ταίς επαρχίαίς διά λογαριασμόν της Comptoir National d'Escompte de Paris.

Η Λ α ι κ ή Τ ρ ά π ε ζ α συνιστά ιδιαιτέρως εις την πελατείαν της τό δάνειον τούτο.

λιμάνι πού θά πηγαίνει σ' αὐτό ν' ἀράξει καί νά φυλάγεται ἀπό τίς φουρτούνες τίς μεγάλες τῆς ζωῆς, καί τὰ μεσάνυχτα, σά γύρισε σπίτι, δὲ βιάστηκε, παρά ξύπνησε τὴν Ἀλίκα, νάν τῆς πεῖ τὴ χαρμόσυνη τὴν εἴδησι:

— Ἄν τὸ θρεῖς μὲ ποιὰ ἔραγα ἀπόψε! τῆς εἶπε χαμογελώντας.

— Μὲ καμιὰ προκομμένη!.. Τὸ ξέρω...

— Μπα! Ἐραγα μὲ τὴ Λίνα, μὲ τὴν κόρη τῆς δασκάλως σου, τῆς Μαρτινούλας!.. Γιὰ φαντάσου!..

— Δὲ λὲς καλύτερα μὲ τὴν κόρη τῆς ἐρωμένης σου!..

— Ἀί, καημένη καί σύ! Σοῦ δηγήθηκα κάτι παιδιάστικα πράματα καί σὺ ἀμέσως δημιούργησε; καί ἐρωμένες; Ἐβραῖς, εἶναι λαμπρὸ κορίτσι ἡ Λίνα...

— Παντρεμένη;

— Ναί, μὰ ἔπως λέγαμε τίς προάλλες πῶς θάτανε καλὸ νὰ παντρευόμαστε καί μεῖς!.. Ζεῖ μ' ἕνα φίλο μου, δικηγόρο καί δημοσιογράφο, τὸν Πέτρο Σπαθίδη, ἔχουν κάνει μάλιστα καί ἕνα ἀγοράκι καί θὰν τοὺς τὸ βαφτίσουμε μεῖς!..

— Νὰν τοὺς τὸ βαφτίσεις ἐσύ! Ἐγὼ σὲ σπίτικα τέτιχ δὲν μπαίνω μέσα, ξέρε το!

Κ' ἔκοψε τὴν κουβέντα καί γύρισε κατὰ τὸν τοῖχο νὰ ξακολουθήσει τὸν ὕπνο τῆς.

Ὁ Παῦλος πικράθηκε πολὺ. Τόσο μακριὰ ἀκόμα νὰ ἐρίσκονται ἔ ἕνα; ἀπὸ τὸν ἄλλον; Κ' ἔπεσε κι αὐτὸς νὰ κοιμηθεῖ, ἀφοῦ μουρμούρισε μὲς ἀπὸ τὰ δόντια του:

— Δὲν εἶναι καί μεγάλη ἡ ζημιὰ! Ἄ δὲν μπαίνεις ἐσύ, θὰ μποῦνε τὰ κορίτσια μου μιὰ μέρα, καί γλήγορα μάλιστα, σὲ τέτιχ σπίτικα τιμημένα!

4.

Στῆς Λίνας τὸ σπίτι ἀρχίνησε νὰ πηγαίνει συχνά, πολὺ συχνά. Σὰ δὲν εἶχε δουλιὰ, ἀκόμα καί σὰν εἶχε καμιὰ μεγάλη στενοχώρια, στὸ ἕρεμο αὐτὸ σπιτάκι πήγαινε καί κούρνιαζε. Τὸν τραβοῦσε πολὺ ἡ γλυκομίλητη γυνίκα, μὰ στὴ συντροφιά τῆς δὲν εὔρισκε μόνο τὴ γλύκα καί τὴν καλοσύνη, εὔρισκε καί τὸ νοῦ τὸ στοχαστικὸ καί τὴν κουβέντα τῆ σοφί, καί τὴ μετρημένη, γιατί μελετοῦσε ἡ Λίνα, μελετοῦσε πολὺ καί σιγὰ σιγὰ τοῦ τὸ ξεμυστερεύτηκε πῶς γράφει κιόλας.

— Οὔτε ὁ Πέτρος δὲν τὸ ξέρει ἀκόμα, καί τὸ πρωτομαθαίνει ἐσύ. Δὲν ξέρω γιατί, μὰ σὲ σὲνα ξεθαρρεῦομαι σὰν τὸ παιδί μπρὸς στὸν πατέρα του. Δὲν ντρέπομαι σὲ σὲνα νὰ μπιστευτῶ ἀκόμα καί τίς ἀνοησίες μου. Σὰν πατέρας, θὰ μοῦ τίς συχωρέσεις...

Καί τοῦ διάβασε κάτι τραγουδάκια τῆς πού δὲν εἶχανε μόνο τὸ ἀστῆμα μὰ στολιζόντουσαν καί μὲ τέχνη περίσσια. Ὁ Παῦλος κατασυγκινηθῆκε καί τὴν ἔβαλε καί τοῦ τὰ ξαναδιάβασε.

— Γιὰ τὸν Πέτρο εἶναι ἔλ' αὐτὰ γραμμένα! τοῦ εἶπε. Ἄπὸ τὴν ἀγάπη του βγήκαν καί στὴν ἀγάπη του γυρίζουνα...

— Μὰ τὸν ἀγάπες τόσο; τῆ ρώτησε.

— Τονὲ λατρεῦω! τοῦπε μὲ πεποίθησε.

— Τότε, ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, γιατί δὲν παντρευόμαστε; Καί σὰ νὰ μετάνιωσε γιὰ τὴν ἀδιάκριτη ἐρώτησι, πρόστασε:

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΑΣ ΚΡΑΖ' Η ΕΛΛΑΔΑ, ΑΡΡΕΝΩΠΑ

ΚΡΑΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΛΕΥΚΟ ΜΑΝΤΗΛΙ—

—... Πιαστήγε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!
Εὐφραίνονται τὰ μάτια μου,
Νὰ σὰς θωροῦ!

Τὴ λαμπροὴν ἐξώσηκα,
Φλόγα ποδιά,
Κ' εἶμαι μαζί σας ἄφροστι, —
Παιδιά, — Παιδιά!

* *

... Πιασθῆτε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!
Παίρνω ὅλα τὰ περιόντια μου,
Καί τὰ φοροῦ!

Καί βγάνω τὰ ἔραμα κάλλη μου
Καί τὰ σκοροῦ...

— Πιαστήτε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!

* *

... Πιασθῆτε, Λεβεντάντρες μου,
Ὅλοι μαζί!
Πέστε το νὰν τ' ἀκούσουνε,
— ἡ Ἑλλάδα ξη!

(Ἐτσι πού βοῦν τὰ στήθεια σας,
Βαρειά, γοερά,
Μήτ' ὁ ἀραχλὸς ὁ θάνατος,
Δὲν τὰ νικά!...)

* *

... Πιαστήτε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!
— Εὐφραίνονται τὰ μάτια μου,
Νὰ σὰς κυττῶ!

Κι' ἀνίσως τώρα ἴσασι
Πέντ', ἔξη, ἑννιά,
Μ' αὐριο, γλυκιά, θὰ φλέγεται,
Ὅλ' ἡ Ἑννιά!

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΔΑΠΑΘΙΩΤΗΣ